

RAADSVOORSTEL

Datum raadsvergadering 25 februari 2025
Zaaknummer raadsvoorstel 1060781
Portefeuillehouder Burgemeester

Onderwerp

Programmaplan Migratie

Voorgesteld besluit

1. Het Programmaplan Migratie 2025 en verder vast te stellen.
2. De inkomsten van alle aandachtsgroepen, zoals benoemd in het Programmaplan Migratie, in te zetten ter dekking van de kosten van de uitvoering van het gehele Programmaplan Migratie, per boekjaar.
3. Een eventueel negatief resultaat binnen de exploitatie te dekken uit de reserve aandachtsgroepen.

Samenvatting

Uw raad wordt voorgesteld het Programmaplan Migratie 2025 en verder (hierna verder benoemd als Programmaplan) vast te stellen. Het Programmaplan richt zich op de huisvesting en integratie van de aandachtsgroepen asielzoekers, ontheemden uit Oekraïne, statushouders en arbeidsmigranten. Het Programmaplan legt uit waarom en welke opgaven er liggen voor de gemeente Oosterhout en hoe we daar invulling aan geven. Ook beschrijven we hoe deze aandachtsgroepen actief deelnemen aan de lokale gemeenschap om zo goed mogelijk te integreren in de Oosterhoutse samenleving. Het Programmaplan geeft inzicht in de werkzaamheden zoals deze al zijn opgepakt, geeft zicht op de activiteiten van 2025 en een doorkijk naar 2026. Het plan beschrijft ook wie bij de werkzaamheden betrokken zijn, welke financiële middelen beschikbaar zijn en hoe deze worden ingezet.

Aanleiding

Na het uitbreken van de oorlog in Oekraïne in februari 2022, hebben de veiligheidsregio's de coördinatie op zich genomen voor het opvangen van ontheemden uit de Oekraïne. Er is destijds een samenwerking ontstaan van regio de Baronie met de gemeenten: Altena, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Oosterhout en Zundert. Deze samenwerking voor de opvang van Oekraïners heeft een positief neveneffect gehad: het heeft de regionale samenwerking versterkt. Dit heeft geleid tot verdere verkenning van oplossingen voor andere opvangvraagstukken, zoals de huisvesting van asielzoekers en statushouders. In 2022-2023 hebben de colleges van de Baroniegemeenten gewerkt aan een gezamenlijk plan "Samen vangen we het op". Binnen de samenwerking van de Baronie is afgesproken dat iedere gemeente een Programmamanager levert vanuit de eigen gemeente voor de regionale samenwerking.

Vanaf 1 april 2023 heeft onze gemeente deze functie ingevuld en wordt er gewerkt binnen het Programma aandachtsgroepen. Om verwarring met andere aandachtsgroepen te voorkomen, wordt de naam van het Programma aandachtsgroepen gewijzigd naar Programma Migratie. Binnen het Programma Migratie worden de aandachtsgroepen van asielzoekers, ontheemden Oekraïne, statushouders en arbeidsmigranten ondergebracht.

In juni 2023 is een motie door de raad aangenomen voor een beter perspectief voor vluchtelingen. Met het opstellen van een Programmaplan Migratie, wordt invulling gegeven aan deze motie.

Naast de hierboven beschreven vier aandachtsgroepen, is er een aandachtsgroep woonwaggebewoners. Zij zijn onderdeel van het woonbeleid.

Kader

Per aandachtsgroep gelden aparte juridische kaders.

Asielzoekers:

- Spreidingswet. Het huidige kabinet is voornemens deze Spreidingswet in te trekken.
- Binnen de regionale samenwerking de Baronie is afgesproken in het plan "Samen vangen we het op", dat iedere gemeente de verantwoordelijkheid neemt voor de opvang van het aantal asielzoekers volgens een verdeelsleutel (oorspronkelijk aansluitend bij de verdeling van Statushouders, nu geregeld via de Spreidingswet). Deze regionale samenwerking staat los van de Spreidingswet.

Ontheemden uit Oekraïne:

- De Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) die geldt tot en met 4 maart 2026. Deze wet zorgt ervoor dat de ontheemden uit Oekraïne in Nederland mogen verblijven en worden opgevangen.
- Regeling opvang ontheemden Oekraïne (RooO). Deze regeling bepaalt hoe gemeenten vluchtelingen uit Oekraïne opvangen en hoeveel leefgeld vluchtelingen krijgen. Voor het aantal op te vangen ontheemden uit Oekraïne zijn afspraken gemaakt in het regionale plan "Samen vangen we het op".

Statushouders:

- De Huisvestingswet 2014 regelt dat gemeenten voor huisvesting van statushouders zorgt. De Rijksoverheid bepaalt elk half jaar, door middel van een taakstelling, hoeveel statushouders een gemeente moet huisvesten.

Arbeidsmigranten

- Er is een afsprakenkader arbeidsmigranten regio West-Brabant in 2021 ondertekend.

Wat willen we bereiken?

Het Programmaplan richt zich op de huisvesting en integratie van de aandachtsgroepen asielzoekers, ontheemden uit Oekraïne, statushouders en arbeidsmigranten. We leggen uit waarom en welke opgaven er liggen voor gemeente Oosterhout en hoe we daar invulling aan geven. Ook beschrijven we de mogelijkheden om deze aandachtsgroepen actief te laten deelnemen aan de lokale gemeenschap en zo goed mogelijk te integreren in de Oosterhoutse samenleving. Het Programmaplan geeft inzicht in de werkzaamheden zoals deze al zijn opgepakt, geeft zicht op de activiteiten van 2025 en een doorkijk naar 2026. Het plan beschrijft ook wie bij de werkzaamheden betrokken zijn, welke financiële middelen beschikbaar zijn en hoe deze worden ingezet. Alles wordt integraal afgestemd binnen de gemeente Oosterhout.

Het Programmaplan Migratie geeft aan op welke wijze er invulling wordt gegeven aan de uitvoering van het Programma en geeft een doorkijk voor 2025 en 2026. Het Programmaplan is ingedeeld in de volgende vier programmalijnen.

- Programmalijn 1: Voldoende opvang en huisvesting
- Programmalijn 2: Versterken positie nieuwe (tijdelijke) Oosterhouters door de gemeente
- Programmalijn 3: Versterken positie nieuwe (tijdelijke) Oosterhouters door het maatschappelijk veld
- Programmalijn 4: Regionale samenwerking

Programmalijn 1: Voldoende opvang en huisvesting

Om voldoende opvang en huisvesting te realiseren zijn de volgende partijen betrokken: COA, Nidos, Sterk Huis (uitvoerende partij voor het Nidos), Thuisvester, eigenaren van locaties, ontwikkelaars, werkgeversorganisaties, uitzendbureaus en bewoners. De gemeente heeft de regie en besluit waar welke aandachtsgroep wordt opgevangen of gehuisvest. Alle betrokken partijen kunnen hiervoor initiatieven indienen voor het opvangen of huisvesten van aandachtsgroepen. Met alle belanghebbenden worden afspraken gemaakt hoe deze opvang of huisvesting plaatsvindt.

Programmalijn 2: Versterken positie nieuwe (tijdelijke) Oosterhouters door de gemeente

Voor het versterken van de positie van de nieuwe (tijdelijke) Oosterhouters zijn de volgende partijen betrokken: COA, Nidos, Sterk Huis (uitvoerende partij voor het Nidos), Oosterhoutse bedrijven, uitzendbureaus, eigenaren van locaties, diverse maatschappelijke organisaties (zoals

sportverenigingen, culturele verenigingen, buurtinitiatieven, welzijns- en gezondheidsorganisaties etc.), scholen en de nieuwe (tijdelijke) Oosterhouters. Vanuit de gemeente Oosterhout worden in samenspraak opdrachten verstrekt aan diverse partijen.

Programmalijn 3: Versterken positie nieuwe (tijdelijke) Oosterhouters door het maatschappelijk veld

Vanuit het maatschappelijk veld versterken de volgende partijen de positie van de nieuwe (tijdelijke) Oosterhouters:

COA, Nidos, Sterk Huis (uitvoerende partij voor het Nidos), Oosterhoutse bedrijven, uitzendbureaus, eigenaren van locaties, diverse maatschappelijke organisaties, scholen, bewoners en de nieuwe (tijdelijke) Oosterhouters zelf. Naast de opdrachten die de gemeente Oosterhout vanuit Programmalijn 2 verstrekt, kunnen partijen zelf bij de gemeente een initiatief indienen. De gemeente bekijkt wat er voor nodig is om deze initiatieven te laten slagen en of daar capaciteit vanuit de gemeente en financiële middelen voor worden ingezet.

Programmalijn 4: Regionale samenwerking

Voor de regionale samenwerking binnen de Baronie, zijn de volgende partijen betrokken: Gemeente Altena, Gemeente Breda, Gemeente Drimmelen, Gemeente Etten-Leur, Gemeente Geertruidenberg, gemeente Zundert en de provincie Noord-Brabant. Alle gemeenten van de samenwerking binnen de Baronie, werken samen aan de uitvoering van het plan "Samen vangen we het op".

Argumenten en kanttekeningen bij het voorgestelde besluit

Het vaststellen van het Programmaplan Migratie geeft duidelijkheid welke visie, doelen en randvoorwaarden de gemeente Oosterhout heeft met betrekking tot de huisvesting en integratie van de aandachtsgroepen. Het publieke en politieke debat rondom het thema Migratie is aan de orde van de dag en sterk aan verandering onderhevig. Desondanks verwachten we voor de jaren 2025 en 2026 minstens hetzelfde werk met betrekking tot huisvesting en integratie van nieuwe (tijdelijke) Oosterhouters. Het vaststellen van dit Programmaplan biedt een (positief) perspectief voor betrokken partijen en daarmee de verschillende aandachtsgroepen.

Kanttekeningen

Asielzoekers

Het kabinet wil het asielbeleid aanpassen. Zo is de wens om de Spreidingswet in te trekken en maatregelen te nemen om asielzoekers te demotiveren naar Nederland te komen. Het is op dit moment niet duidelijk wat het effect van het aangepaste asielbeleid zal zijn op onder andere de instroom en opgave voor de gemeente Oosterhout. De verwachting is dat er de komende jaren nog veel opvangplekken nodig zijn voor asielzoekers. In het regionale plan "Samen vangen we het op", zijn afspraken gemaakt over het realiseren van opvangplekken in iedere gemeente. Deze afspraken staan los van de Spreidingswet en blijven gelden voor de gemeente Oosterhout.

Ontheemden uit Oekraïne

- De Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) voor Oekraïners loopt tot en met 4 maart 2026. Het is nog niet duidelijk wat daarna de status is van de ontheemden uit Oekraïne. De opvanglocaties zijn vanaf 2022 in een crisissituatie ontstaan en opgezet. Het is niet zeker of alle opvanglocaties in de komende jaren open kunnen blijven. Het is daarom van belang alternatieve opvang te zoeken, zodat we de opvang kunnen continueren.
- In Oosterhout zijn veel moeders met kinderen die in Oosterhout willen blijven. Er is nog geen lange termijn visie voor de ontheemden uit Oekraïne en daarmee nog geen toekomstperspectief. De kans is aanwezig dat meer dan de helft van de ontheemden uit Oekraïne in Oosterhout blijft. Deze mensen zullen uiteindelijk doorstromen naar reguliere huisvesting, als zij mogen blijven. Het is van belang om hier tijdig rekening mee te houden.
- Het kabinet wil de bijdrage aan de financiering van de gemeenten voor de opvang verlagen. Het is nog niet duidelijk om welk bedrag het gaat. Het kan zijn dat er dan onvoldoende financiële middelen zijn om het gehele Programmaplan Migratie uit te voeren.
- De opvang is in 2022 uit een crisis ontstaan en opgezet. Nu een paar jaar later worden de kosten hoger om de opvang op een goede manier te organiseren. Dat heeft met een aantal zaken te maken:
 - Er wordt vanuit het Rijk meer van gemeenten verwacht voor de uitvoering, zoals bijvoorbeeld het innemen van de eigen bijdrage voor ontheemden uit Oekraïne. Hiervoor worden geen extra financiële middelen vanuit het Rijk beschikbaar gesteld.
 - Het aantal op te vangen ontheemden uit Oekraïne binnen de gemeente Oosterhout blijft stijgen. Dat brengt extra kosten met zich mee mbt o.a. personele capaciteit, en aanbestedingen voor beveiliging en schoonmaak.

- Omdat opvang langer duurt hebben we soms te maken met hogere aanpassingskosten en huren van de “oude” gebouwen waar de opvanglocaties zich bevinden.
- Omdat de kans aanwezig is dat meer dan de helft van de ontheemden uit Oekraïne blijft, wordt ingezet om hen zoveel mogelijk zelfredzaam te maken en te voorkomen dat zij later een uitkering of steun nodig hebben vanuit de overheid. Er wordt daarom extra ingezet op preventie.

Statushouders

Het risico bestaat dat de taakstelling van de statushouders niet volledig wordt gehaald. Om er alles aan te doen dit wel te halen, vindt hierover overleg plaats met Thuisvester en heeft de gemeente Oosterhout een doorstroomlocatie voor statushouders op Lievenshove. Met de wens van het kabinet om een verbod in te stellen dat statushouders met voorrang een sociale huurwoning wordt aangeboden, wordt het risico groter dat de taakstelling niet wordt gehaald. Ook hiervoor zal in overleg met Thuisvester worden bekeken hoe we dit risico kunnen verkleinen. Vanuit het Rijk wordt aangegeven dat er doorstroomlocaties in de gemeenten gerealiseerd kunnen worden voor het huisvesten van statushouders.

Arbeidsmigranten

- Er is een aanname hoeveel arbeidsmigranten er in Oosterhout wonen. Het risico bestaat dat het er (veel) meer zijn en dat huisvesting niet altijd op een legale manier is geregeld. De huidige huisvesting wordt beter in beeld gebracht, zodat eventuele illegale huisvesting wordt tegengegaan.
- Er worden nu regelmatig woonhuizen gebruikt voor tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten. Door het mogelijk maken van grootschaligere huisvesting van arbeidsmigranten, kunnen deze woningen meer vrijgespeeld worden voor reguliere woningzoekenden.

Inspraak en participatie

Voor het opstellen van het Programmaplan Migratie zijn diverse partijen intern en extern betrokken. Deze partijen zijn benoemd in deze nota onder *Wat willen we bereiken?*

Op 10 december 2024 heeft uw raad gedebatteerd over het concept Programmaplan Migratie. De uitkomsten van het debat zijn verwerkt in het Programmaplan Migratie. De volgende wijzingen zijn verwerkt in het plan:

- De titels van Programmalijn 2 en 3 zijn duidelijker afgestemd met de inhoud. Er wordt aangegeven dat de activiteiten voor de nieuwe (tijdelijke) Oosterhouters zijn bedoeld om hun positie te versterken.
- Onder programmalijn 2 en 3 is duidelijker benoemd welke activiteiten al plaatsvinden of welke worden toegevoegd.
- Actualisatie van de cijfers.
- Foto's van Oosterhoutse opvanglocaties.

Daarnaast is voor de huidige versie van het programmaplan Migratie, in overleg met de burgemeester, programmalijn 5 “Borgen integrale uitvoering” ondergebracht in hoofdstuk 4 “Organisatie”.

Alternatieve oplossingsrichting(en)

In deze nota wordt onder *Kader* aangegeven welke juridische kaders er zijn mbt de opgaven van de verschillende aandachtsgroepen onder het Programmaplan Migratie.

Financiën

Voor het programma is een meerjarenbegroting opgesteld tot en met 2026. Deze begroting van het Programma wordt op hoofdlijnen in het Programmaplan weergegeven, waarbij de inkomsten en de uitgaven worden genoemd. Alle inkomsten van de aandachtsgroepen onder het Programma Migratie worden samengevoegd.

Het grootste deel van de inkomsten is afkomstig uit de vergoeding die wordt verstrekt voor het opvangen van ontheemden uit Oekraïne. Daarbij wordt uitgegaan van de huidige financiering. Op basis van de huidige informatie over de inkomsten, kan de uitvoering van het Programmaplan Migratie van 2025 en 2026 volledig worden bekostigd.

In 2024 is nog sprake van een overschot van ruim een miljoen.

Het Rijk heeft het normbedrag van onze ontvangsten voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne, per dag vanaf 1 januari 2025 naar beneden bijgesteld. In 2025 wordt op basis van de huidige

gegevens circa 4,6 mln aan inkomsten verwacht voor het opvangen van ontheemden uit Oekraïne. De verwachte uitgaven voor het gehele Programma in 2025 is circa 4,2 mln.

Vanwege de onzekerheid in financiën en opgaven vanuit het Rijk, wordt geadviseerd om de reserve aandachtsgroepen van 2,5 mln in stand te houden.

Vervolg

Het college informeert jaarlijks uw raad bij de 2^e concernrapportage over de voortgang. Eventuele wijzigingen worden dan voorgesteld aan uw raad.

Oosterhout 22 januari 2025,

Burgemeester en wethouders.

Bijlage(n)

1 Programmaplan Migratie 2025 en verder.

RAADSBESLUIT

Onderwerp Programmaplan Migratie

Zaaknummer 1060781

De raad van de gemeente Oosterhout,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 22 januari 2025,

BESLUIT:

1. Het Programmaplan Migratie 2025 en verder vast te stellen.
2. De inkomsten van alle aandachtsgroepen, zoals benoemd in het Programmaplan Migratie, in te zetten ter dekking van de kosten van de uitvoering van het gehele Programmaplan Migratie, per boekjaar.
3. Een eventueel negatief resultaat binnen de exploitatie te dekken uit de reserve aandachtsgroepen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 25 februari 2025,

de raad voornoemd,

, voorzitter

{{esl:Signer1:Signature:size(200,50)}}

, griffier

{{esl:Signer2:Signature:size(200,50)}}